

ЗМІСТ

АНОНС	10
--------------------	-----------

I. ВСТУП

Макропостаті Велесової книги.....	14
--	-----------

Автори Велес-книги – богатир Святогор.....	14
--	----

Матір-Птиця Слава та діти її славені – сповідники слав'янської віри	22
--	----

<i>Д7є Перунь і Матір Слава Покрова</i>	<i>23</i>
---	-----------

© Вольга Буславич, НАРОДЕ МІЙ (Д7євабдг)

Хронологія та героїка давнього слав'янства.....	28
--	-----------

4300 – 1100 роки до н. е.

Початок відліку, трипілля і арійське розселення	28
---	----

1100 – 700 роки до н. е.

Утворення слав'янських родів як сповідників віри	29
--	----

<i>Д9а Легенда про Семиріччя.....</i>	<i>29</i>
---------------------------------------	-----------

© Синдх Богумирич

700 р. до н. е. Карпатський Вихід,

він же Вихід із Семиріччя.....	39
--------------------------------	----

<i>Д38ба Велике студіювання.....</i>	<i>39</i>
--------------------------------------	-----------

© Стар Отець Індікіїв

650 р. до н. е. – 450 р.

Карпатська держава і Русколань.....	48
-------------------------------------	----

200 – 370 роки: готи і гуни –

два нашестя і драма Русколані	57
-------------------------------------	----

550 – 650 роки, аварське нашестя	66
---	-----------

Переддень утворення Київської Русі, 650 – 870 роки	67
Велике переселення народів	67
Новоутворення ззовні слав'янства.....	67
Слав'янство.....	72
Русколани і Русколань.....	78

II. КИЇВСЬКА ІШИТВА

Зав'язки для теперішніх і тодішніх82

<i>Д16 Велесу книгу цю ввіримо</i>	<i>82</i>
© Бстар Отверце (Д16, Д17абв)	
<i>Д1 Молимо Богоум.....</i>	<i>85</i>
© Арще Порус-Ладожець (Д1, Д15аб)	

Треба русі – програмні тези державотворення..... 99

<i>Д2аб Шукають вогнищани гідних десятини.....</i>	<i>99</i>
© Зельно Ловце	
<i>Д3аб Святе кровне та Щит у небесах.....</i>	<i>100</i>
© Святокров Троянен (Д3аб, Д4г)	
<i>Д5аб Околи Щекових нащадків</i>	<i>102</i>
© Щекович Готбрат	
<i>Д9б Про мужа роду Беліяру і сіньште, гостей-кунещан.....</i>	<i>104</i>
© Белярин	
<i>Д24а Воронзенець. Замолимось свій час надбань.....</i>	<i>107</i>
© Тивер Антіє (Д24абгв)	
<i>Д33 Треба русі: Князь, морські береги, свої гради.....</i>	<i>108</i>
© Прве Іма	

Борьвлень і Вольга 111

<i>Д18б Кров землі</i>	<i>111</i>
© Іма Бенте	
<i>Вольга, українська билина.....</i>	<i>114</i>

Налагодження мостів 118

ТРИГЛАВ – ВРАТА ЄДНОСТІ (Д30/1, Д30/2, Д11аб) 118

© Хорига

Д30/1 Славень Пітаре Дяйє та Сур'ї 118

Д30/2 З питань «про надра» 120

Д11аб Красен рай славськ 120

Д22 Квасуро, Богумир та рід од Кия до князя Кісте 133

© Волсєв Укре, МЕДИ ВІЩІ (Д22, Д31, Д25)

Пошуки гідних на Князя Ішитви 140

Д36аб Онуки степових богів 140

© Твашта Голуньська

Д24б О воліні й антах Мезенмира 149

© Тивер Антіє (Д24абгв)

Д34 Веління сьогодення 150

© Вендеслав Кийський, ОБИТЕЛЬ РУСКОЛАНІ (Д12, Д32, Д34)

Д18а Обапіль зрящими будьте 157

© Ладомир Бібрський (Д18а, Д21)

БЛАГЕ ЗІ СТАРИХ ЧАСІВ (Д13, Д6двгабєє) 160

© Бояр Киянин

Д13 Розумного піднесе хоробрістю ствердженість 160

Д6д Бояни і бояри 160

Д6в/1 Через розбрат сором від пліткарів 161

Д6в/2 Від Ора до Діра 161

Д6г День, коли руси пішли 162

Д6а Від Орія спільні наші отці 163

Д6б По ста двадцяти літах брані 164

Д6є Пішли на Сурож, а в Києві всівся Аскольд 165

Д6є Отці визначають кожному требу 165

Д10 Спадкові вожді 167

© Варн Богемський

Посольство до Сурожа 169

Д4г Слава Соурожіу 169

© Святюков Троянен (Д3аб, Д4г)

<i>Д24г Славимо не просячи.....</i>	<i>171</i>
<i>Д24в Перун гатитиме кордони наші.....</i>	<i>172</i>
© Тивер Антіє (Д24абгв)	
<i>Д8(3) Врата до життя.....</i>	<i>173</i>
© Сурожець	
Посольство до Жемайтії	177
<i>Д28 Скалічено нас</i>	<i>177</i>
© Славояр Неров, СЕ ВРЕЩЕТЬ / Кричуще (Д28, Д23)	
<i>Д26 Маємо що спом'янути, аби триматись свого</i>	<i>183</i>
© Оседень Правієіста	
З усіх земель збиралися на Установче Віче.....	186
<i>Д29 Троянь.....</i>	<i>186</i>
© Хороугинь, син від Отця Хориги	
<i>Д7в Не випадає нам утратати гідність</i>	<i>190</i>
© Вольга Буславич, НАРОДЕ МІЙ (Д7євабдг)	
<i>Д32 Бож Бус і Младенч Вендеслав</i>	<i>192</i>
© Вендеслав Кийський, ОБИТЕЛЬ РУСКОЛАНІ (Д12, Д32, Д34)	
<i>СЛАВЕНЬ І СКІФ (Д17абв)</i>	<i>196</i>
© Бстар Отеврце	
<i>Д17а Дійте, щоб було в руці.....</i>	<i>196</i>
<i>Д17бв Воїнські настанови Кийсте.....</i>	<i>197</i>
<i>Д19 Смерті напередими</i>	<i>201</i>
© Ул Змієборець	
<i>Д23 Нова ярь.....</i>	<i>203</i>
© Славояр Неров, СЕ ВРЕЩЕТЬ / Кричуще (Д28, Д23)	
<i>СВЕНТ ОРЕ І СКОТІЦ (Д4бав)</i>	<i>207</i>
© Свент Ільмерешт	
<i>Д4б В лісах ільмерештех отаковилися.....</i>	<i>207</i>
<i>Д4а Земля, де покладено великі труди наші</i>	<i>209</i>
<i>Д4в Русь прагне на землю ту і досі.....</i>	<i>210</i>

КОТРИ ЗОВЕМОСЯ ІЛМРЕ (Д8; Д27/уривок/, Д8/27/; Д8/2/) 212

© Ільм Веремудр

Д8 Рід, родці і родини. Корчі іні та свої 212

Д27, Д8(27) До животів наших – заліза наших отців 214

Д8(2) Матір Птиця, Красна Зоря, саме та Слава 216

Установче Віче 220

Д31 Боги дбайливі Сур'ї 220

© Волсев Укре, МЕДИ ВІЩІ (Д22, Д31, Д25)

Д12 Величезна неосяжність 225

© Вендеслав Кийський, ОБИТЕЛЬ РУСЬКОЛАНІ (Д12, Д32, Д34)

37аб Ті, що не сіються до Нави 225

© Ант Клуднозем

ОРІЙ та КІСЕК, СЛАВА КОЖНОМУ СВОЯ (Д35аб) 228

© Уздобієх Іменнантен

Д35а Викраплення 228

Д35б Сорать 230

Д21 Купалиця гряде 232

© Ладомир Бібрський (Д18а, Д21)

Д7аб Вічно юний рід 239

© Вольга Буславич, НАРОДЕ МІЙ (Д7євабдг)

Д14 Надходить час війни 249

© Рівновід Мечериш

Смерть Рюрика і встановлення влади у Новгороді 252

Д7з Рамена славних воєвод 252

© Дан Голомбе, ВІЙСЬКОВА ЯСНА (Д7зеж)

Д7д Тризна по ворогах 256

© Вольга Буславич, НАРОДЕ МІЙ (Д7євабдг)

Д15аб Услід за білим конем Семиріччя 257

© Арце Порус-Ладожець (Д1, Д15аб)

Перша битва та гарт для походу262

Д7г Перша битва 262

© Вольга Буславич, НАРОДЕ МІЙ (Д7євабдг)

Д25 Вцілієте, сприйнявши настанови..... 264

© Волсєв Укре, МЕДИ ВІЩІ (Д22, Д31, Д25)

Д7е Слава по русу267

© Дан Голомбе, ВІЙСЬКОВА ЯСНА (Д7зеж)

Д7ж Вершник на Молочнім Шляху 268

© Дан Голомбе, ВІЙСЬКОВА ЯСНА (Д7зеж)

Вирішальне..... 271

Матір і Мачуха280

Шлях України краплями Сур'ї.....282

ДОДАТКИ

Основні етнічні групи Русколані286

Міфи296

АЛАТАР-КАМІНЬ, український космогонічний міф..... 296

ГІМН ЗЕМЛІ (Zamyad Yasht), Авеста, хвалебні гімни297

ГІМН ХАОМІ, Авеста (про Йіму першолюдину) 314

МІФ ПРО ЙІМУ, Авеста (про Вари трипілля) 314

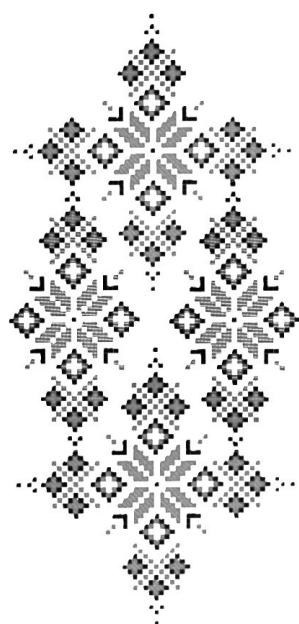
ПУРУША, індуїстський космогонічний міф..... 320

Міф про Збовтування Молочного Океану
(Samudra Manthan).....321

Автенти.....327

Крати святогорців згруповано за авторами413

Список ілюстрацій..... 418

АНОНС

«Велесова книга» – збірка текстів слав'янського/дохристиянського змісту, написаних на дерев'яних дощечках кількома діалектами давньоруської мови невідомим письмом. Це письмо було дешифровано, а його назва знайшлася в одному з текстів – **кіюце**.

У публічному просторі Велесова книга з'явилася друком в 1960-х роках у Канаді, ставши сенсацією. Назва збірки походить від фрази в одному з текстів: «Велесу книгу цю ввіримо, богові нашому, в якого прибіжища сила». Історії знахідки цієї пам'ятки присвячено багато статей і навіть книжка на 475 сторінок авторства професійних розвідників, видана коштом Фонду ветеранів зовнішньої розвідки – «Велесова книга: были и мифы славянской цивилизации», В. В. Цибулькін., А. Н. Сивальньов, М. Н. Сердюченко. Автори дослідили біографії всіх дотичних до знахідки осіб та дійшли висновку, що їхнім свідченням можна довіряти й ідеться про справжній артефакт. Я обмежуся лише короткою довідкою щодо його відкриття.

Під час громадянської війни, у 1919 році на Харківщині, полковник Білої армії Алі Ізенбек опинився в розореній садибі Донець-Захаржевських, слобожанського козацького і дворянського роду. В бібліотеці будинку він побачив стос дивних дощок із написами невідомим письмом. Зацікавився і звелів своєму денщикові зібрати всі ті дошки до валізи. У подальшому ця валіза з дошками всюди мандрувала з ним. Громадянська війна завершилася для Ізенбека імміграцією. На життя він заробляв живописом. У 1924 році осе-

лився в Бельгії та зустрівся з іншим іммігрантом, хіміком Юрієм Миролюбовим, котрому дозволив вивчати знайдені дошки. Миролюбов відреставрував дошки, зробив алітерацію з кіоце в кирилицю і скопіював написи. В 1941 році до Бельгії прийшла Друга світова війна, окупація. Того ж року помер Ізенбек. Своє майно, зокрема дошки Велесової книги, він заповів Миролюбову. Розгляд справи про спадок тривав до 1944 року за причетності співробітника оперативного штабу СС-Аненербе П. Пфайфера. В підсумку Миролюбов так і не одержав дощок, вони зникли. Тому в якості автенту Велесової книги всі її дослідники мають копії, зроблені Миролюбовим.

Публікації текстів та перекладів Велесової книги, які почалися в 1960-х роках у Канаді, дісталися Україні в 1988-ому. Першодрук українською, разом з автентами, здійснив відомий славіст і перекладач Борис Яценко. Його переклад – зроблена науковцем класика – дослівний. Навіть порядку слів у реченнях не змінено, хоча мова змінилася. Тому це важко для сприйняття і губиться зміст.

Врешті-решт, маючи перед очима автент текстів ВК і дослівний переклад Бориса Яценка – практично словник, плюс іще кілька перекладів, я занурилася в переклад сама. Чарівний ключик мого перекладу – Інтернет. Можливість миттєво перевірити будь-яку з версій прочитання. Про що може йтися, якщо переставити букви? Що в полі зору автора за натяками в тексті? І т. д. Але мандри просторами Інтернету могли би стати нескінченними, якби не здогад, після якого всі букви й слова виявилися на своїх місцях. До мене раптом дійшло, що Велесова книга – переговори політиків. Тексти в ній треба читати, як публікації брифінгів: політик підходить до трибуни й виголошує меседж. Тим, що у ВК, я присвоїла назву «крати» – «жести влади», ви-слова політичних позицій, англ. «create» – «створити».

КРАТ – цілісний вислів одного автора ВК; як правило, збігається з одним текстом на одній стороні однієї дощечки.

ТЕКРАТ – кілька пов'язаних за змістом кратів одного автора на кількох дощечках або двох сторонах однієї, котрим присвоєно назви.

Ситуативно це або безпосередньо листи, кореспонденція, якою обмінювались автори Велес-книги, або літературні обробки їхніх публічних виступів і наративів агітації в період від бл. 870 до 882 року. Тема їхнього спілкування – створення держави русів зі столицею в Києві. Автори Велесової книги – творці тієї держави. Вони спілкувалися між собою та діяли, а потім склали свої дописи в збірку з посвятою: «Велесу книгу цю ввіримо...».

...

«Велесова книга – архів Ішитви» має на меті унаочнити прочитання цієї пам'ятки як збірки кореспонденції в колі знайомих між собою людей під час створення ними держави Русі Київської. Я називаю їх – Святогорці. У першій частині – «Вступ» – пояснення основних моментів з історичної пам'яті Святогорців про давні часи. А також огляд синхронного з утворенням Київської Русі політичного розкладу в Європі, бо вони взаємопов'язані. У другій частині – «Київська Ішитва» – реконструкція подій довкола написання кожного з текстів ВК зроблена як композиція архетипічних (найвірогідніших) та історичних сюжетів. Про Рюрика, про Аскольда, про Діра, Олега та Ольгу, князя Бравліна і його внука Борьвлєня та незнаних авторів ВК, котрим присвоєно «позивні», імена.

В додатках видання – билини та міфи Вед і Авести, пов'язані зі спогадами Святогорців, статті про етноси Русколані, автенти ВК з поясненнями щодо перекладу.

І ВСТУП

Макропостаті Велесовій книги

Автори Велес-книги – богатир Святогор

Автори збірки текстів у Велесовій книзі – слав'янська політична еліта, князі та особи найвищих духовних посвят. 30 осіб, які жили розкидано по Європі. Один із дописувачів – Олег Віщий. «Літопис руський» наводить його слова в момент столовстановлення: «Хай буде місто це (Київ) матір'ю городів руських». А у Велесовій книзі – попереднє щодо цієї знаменитої фрази:

*Отож дивись, народе мій, щоб бути забезпеченим і плідним.
Не обманись, щоб твої рани виразками не пішли
під ярмом воза, яким правують вороги.
Загоїм рани, інакше матимем життя:
станем стома градами і не сягне нас біда.*

*(Д76: То глендь народе мое яков есе обезпечен а нардев.
А того не ошібешесе од раны твоая а не вржешесе до рядь
абосте сме вразема погонеле.
А біду сен позбавяце а житне інако імате: бо сме бяхехом
ста грда а неоделегла од е.)*

...

Після таких сенсаційних заяв природно отетеріти й замислитись. Ідеться про цілу верству – слав'янську політичну еліту зі своєю писемністю, здатну до надплеменно-го державотворення. Пам'ятаємо, були племена: поляни, древляни, сіверяни, уличі, тиверці, кривичі... А потім зне-нацька Київська Русь об'єднала всіх їх. Якщо це справа рук слав'янської еліти, чому не збереглася пам'ять про них?

Відповідь на це запитання – збереглася.

Віками була на видноті, в нас перед очима: у билинах. Просто ми втратили розуміння культури слав'янської спадщини. Звикли, що виклад минулого – це хронологічний літопис. З'явилися в Києві християнські ченці й почалася слав'янська історія як історія русів із нуля, з пустого місця.

А як було насправді? Християнське хронологічне літописання розгорнулося на теренах споконвічної традиції давніх народів, зокрема слав'янських, де виклад історії – це чуттєвий сюжет, міф, наші билини.

Билини й міфи, казки для дітей, що всмоктуються з молоком матері, розповіді з неповторними долями яскравих героїв – виклад історії в інтуїтивно зрозумілій інтерпретації. Кілька простеньких загальновідомих билин творили спільноту, ім'я якої – народ, а обитель – світ того народу, Вітчизна.

Плем'я тримається родинними зв'язками, а народ, що включає вихідців із різних племен, – спільною долею. Носіїв долі уособлюють герої, котрі взаємодіють, воюють, кохаються. Їхні історії стають загальним надбанням – середовищем своїх. Це природний процес, чинник суспільного життя. Так було завжди й за мого покоління.

Не так давно населення великої країни СРСР (рос. – Советский Союз) уособилося під самоназвою Совок. Чудово! Знаряддя, яким совають по підлозі для збирання сміття віником. Надворі прапори побудови «світлого майбутнього комунізму», а з-під асфальту – демократія і консенсусне голосування з питання «хто ми?»: Совок.

Є багато пояснень, чому розвалився Радянський Союз. Кажуть, падіння цін на нафту – головна причина. А билинний сюжет – Радянський Союз убило народження Совка. Коли населення СРСР дало собі визначення «Совок» – зник Радянський Союз. Сталася незворотна зміна: себе побачили й відсахнулися. Те, що здавалося «нерушимим», – зникло, як роса на сонці.

Висновки: 1) у билинах – квінтесенція правди, 2) немає сучасних билин, їхній відблиск – анекдоти, 3) складання

билин було витребуваним своєю добою мистецтвом. І Велесова книга демонструє глибоке розуміння цього мистецького процесу.

...

Цілком природно пояснювати Велесову книгу через поняття, які в ній ужито. Одне з таких – «іменнанти», билинні герої. На дошці Д35а міститься приклад створення образу билинного героя. Уславлене власне ім'я «Кіська» перетворюється на загальне (апелятив, прозвище) – «це той, хто водить родичів степами»:

Обособлення наше – чинник, що потребує висловлення.

Скажемо істинно во благо роду нашому.

*Хай не зведемо наклеп на інших, а правду скажемо про нас:
о першій паньстві нашому і князя виберем на те.*

Ім'ям знаменним Кисько стане –

(автент. «іменнатен бо Кіська тоєі»)

*це той, хто водить родичів степами із скотом своїм до
полудня і зорей світ, і світ зорі теж зустрічає там.*

Д35а

«Іменнатен», букв. «поіменований на те». Водночас співзвучно і збігається за змістом із філософським поняттям «іманентний» (лат. immanens) – внутрішньо притаманний предметам або явищам, той, що впливає з їхньої природи.

Принагідно згадаймо класичних іменнантів, синів Ноя – героїв біблійного міфу про Потоп: Сим – уособлення народу семітів, близькосхідні народи; Хам – хаміти, темношкірі люди Африки та Азії; Япет – індоєвропейці.

Те саме у Велесовій книзі. Там практично немає власних імен, здебільшого іменнанти.

І нарешті, уособлення/іменнант авторів Велесової книги і творців Київської держави – старший з богатирів руських Святогор.

Ілля Мурин і Святогор¹

Українська билина

Якось виїхав Святогор у чисте поле погуляти на своєму коні богатирському, аж раптом бачить – торбинка скомороса на дорозі лежить. Підчепив Святогор торбинку пужалном, а вона ні з місця. Зійшов він з коня, однією рукою взявся – хоче торбинку підняти, – не може. Обома руками взявся, до колін у землю вгруз – не піднімається торбинка скомороса. Мовив тоді Святогор сам до себе:

– Багато світом я мандрував, багато див бачив, але такого, щоб маленька торбинка моєю силою богатирською не піднімалася, ніколи не було. Може, це знак, що смерть моя близько?

І каже Святогор до коня свого:

– Виручай конику-братіку!

Піднатужився кінь і висмикнув богатиря із сирої землі. Сів Святогор на коня, їде, та і заснув від втоми.

У цей самий час з іншого боку поля виїхав погуляти богатир Ілля Мурин. Бачить він Святогора, що їде та спить, – дивується і гукає до нього. А Святогор спить – нічого не чує. Розсердився Ілля – вдарив Святогора палицею богатирською по грудях білих. А той спить, не прокидається. Розлютився Ілля, шалапугу схопив і з усієї сили, з наскоку, б'є Святогора. Від того прокинувся Святогор і каже спросоння:

– Ох і боляче тутешні мухи кусаються!

Очі протер – Іллю бачить. Підняв його за жовті кучері разом з конем, собі у кишеню поклав і далі їде. Два дні їхав Святогор без зупинки, а на третій день його кінь спотикався став. Схаменувся Святогор-богатир, що у кишені

¹ Цитування за виданням: Українські билини: Історико-літературне видання східнослов'янського епосу / Упорядкування, передмова, післяслово, примітки та обробка українських народних казок і легенд на билинні теми В. Шевчука. – К.: Веселка, 2003. – 247 с.).

його вага чимала. Взяв Іллю за кучері жовті, разом із конем на сиру землю поставив, а тоді починає розпитувати:
– Скажи, добрий молодче, хто ти та звідки? Якщо ти богатир святоруський – давай з тобою в чистому полі силою мірятись.

Відповів Ілля:

– Бачу я силу твою велику – не мені з тобою змагатися, хочу я з тобою побрататися.

Святогорові така мова сподобалася. Розкинули вони шатро біле, хліба-солі разом у шатрі поїли, обнялися, поцілувалися – побраталися: став Святогор старшим братом, а Ілля Мурин – меншим.

Побратавшись, поїхали богатирі руські, Святогор та Ілля Мурин, разом у полі гуляти і доїхали до гори Елеонської. Піднялися туди і бачать диво дивне: дубова труна на горі Елеонській стоїть. Зійшли богатирі з коней, труні уклонилися, і каже Святогор:

– Кому з нас у труні цій лежати? Ану, брате менший, ляж у труну, зміряємо, чи підходить вона тобі?

Послухався Ілля Мурин брата старшого – ліг у труну. Та не прийшлася вона йому в міру: в довжину – довга, у ширину – широка. Встав Ілля Мурин з труни дубової на горі Елеонській – Святогор у труну ліг, прийшлася вона йому в міру. І каже Святогор до Іллі:

– Накрий мене, брате менший, віком дубовим, аби знав я, як воно у труні лежати.

Ілля наклав труну віком, полежав у ній Святогор та і каже:

– Нема чим дихати у цій труні. Підійми, брате, віко дубове – дай подихати свіжим повітрям.

Взявся Ілля віко дубове піднімати, а воно ані руш. Тоді просить Іллю Святогор:

– Розбий, брате, віко це шаблею гострою.

Взяв Ілля шаблю гостру, рубає труну, але там, де його шабля об віко дубове вдаряється, – обруч залізний з'являється.

– Видно, тут мені й померти судилося, – каже Святогор. – Поховай мене, брате, у землю сиру та візьми собі мого коня богатырського. А поки нахились до труни, щоби свій дух я у тебе вдихнув – тобі сили додав.

Відповів Ілля старшому братові:

– Досить з мене власної сили. Бо як зайве додати – не неситиме мене сира земля. І коня твого я не хочу: мій кінь вірою й правдою служить мені.

На тому брати старший із меншим і розпрощалися. Святогор залишився у труні, а Ілля поїхав по святій Русі та до Києва. Розповів там про диво дивнеє, як ховав він Святогора-богатыря на горі Елеонській.

Відтоді Святогорові слава велика від людей, і Іллі Мурину – велика хвала.

Богатыр Святогор пов'язаний билинним сюжетом з Іллею Мурином/Муромцем. Тому і з'ясовувати його постать слід укупі з напарником.

Згідно із циклом билин, Ілля постає богатырем зі свого початкового стану каліки, який «30 років на печі сиднем сидів», – це уособлення народу, занепалого й політично пасивного. Але до нього прийшли Старці-Мудреці та попросили подати води. Тобто до свого народу звернулася його еліта з проханням підтримати її державницькі ідеї.

Що то були за ідеї? Іллі запропонували рівно ту саму державність, яку князь Вольга / Олег Віщий пропонує народу в билині «Вольга і Микула»:

– Он ти який, Микуло Селяниновичу! За силу твою велику наділяю тебе трьома містами із селянами. Залишайся тут моїм намісником, данину грошову одержуй.

Це про соціальні ліфти для гідних із народу. Від тих пропозицій Ілля з печі аж підскочив, води Старцям подав і богатирем став.

Хто ті Старці-Мудреці, що прийшли до Іллі? Слав'янська (дохристиянська) еліта – автори Велес-книги. А єднання еліти й народу в державотворенні – це формула національного відродження.

У билинах «Одужання Іллі Мурина» та «Вольга і Микула» йдеться про створення держави. А в билині «Ілля Мурин і Святогор» – невтішний підсумок цієї справи у спробі Святогора підняти «торбинку скоморошу» (хустку з клаптів): не вдалося.

Що не вдалося? Не вдався політичний проєкт традиційної слав'янської державності на основі власної віри і, що теж принципово важливо, звичаєвої слав'янської політичної системи – віча.

Зустрівшись у чистому полі, Ілля Мурин і Святогор якийсь час товаришують, але завершується їхній спільний похід Елеонською горою (елліни/греки, гора Елеонська – грецька, візантійська, християнська). На Елеонській горі Святогора поглинає домовина, а Ілля Мурин відмовляється взяти його дух і богатирського коня. Натомість, як відомо з циклу билин про Іллю Мурина, він іде у служіння до Володимира – це інтерпретація історичного сюжету хрещення Русі, яка стала домовиною для ідей становлення національної державності від Старців-Мудреців – Святогорців.

СВЯТОГОРЦІ – так надалі я називатиму авторів Велес-книги.

Із кратів ВК випливає, що ім'я старшого билинного богатиря руського «Святогор» цілком закономірне. Вузловий момент історичної пам'яті її авторів – «Карпатський Вихід»: їхні предки здійснили епічний перехід зі Сходу на Захід, із Се-

миріччя – ведичного Сапта-Синдху (буквально «сім як Інд») – і утворили свою першу державу в Карпатах. Відтоді Карпати – це для них гори святі. Автори Велес-книги постійно про це кажуть, звідти їхнє билинне уособлення – Святогор.

Мовимо так, що за тисячу п'ятсот літ до Діра прийшли прадіди наші до Карпатської Гори. Там оселилися і жили згідно звичаю.

Д5аб

Від Орія спільні наші отці со борусами – до Ра-ріки, до Непрени і Карпатської держави. По роду правились від родів і віча.

Д6а

А утворилися ті роди в Семиріччі, де жили за морем в зеленім краю і водили скот давніше Ісходу до Карпатської гори.

Д9а

Відійшли од нас Хорив і Щек, завіялися в гори Карпатські, на віддалені утворили гради, з племенами інших мали міну та надбали великі статки.

Д36аб

Ми ж даємо жертву прісну, від трудів наших – просо, молоко. А тучне – то підкріпимось на Коляду і на Русалії ягням, а також в день Ярила, що на Красну Гору, бо то є дійством на спомин про гори Карпатські. В той час іменувався рід наш карпини. Як стали жити в лісах, то мали назву дrevичі, а в полі були, то й звалися поляни.

Д7аб

За сюжетом билини Святогор не помер, а заснув. Тексти Велесової книги – це пряма мова Святогора. Гортаючи сторінки, ми відсуваємо віко домовини – прокидається Святогор і розповідає нам свою історію. Його історія починається з Матері Слави.